

ČESKÁ REPUBLIKA
R O Z S U D E K
J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **I. D.**, zastoupené Mgr. Markem Janstou, advokátem se sídlem Palackého 267, 293 01 Mladá Boleslav, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 15. 9. 2003, č. j. OAM-2866/VL-10-P21-2002, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2005, č. j. 24 Az 2163/2003-47,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta Mgr. Marka Jansty **s e u r č u j e** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 15. 9. 2003 neudělil žalovaný žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně obecně namítla porušení četných ustanovení správního řádu i ustanovení § 12 a § 91 zákona o azylu ze strany žalovaného. Zdůraznila, že hlavním důvodem potíží žalobkyně a jejich dětí byly problémy jejího druhá, které je také vedly k odchodu z Ukrajiny; tím se však žalovaný nezabýval a jako jediný důvod žádosti žalobkyně uvedl podružnou okolnost – obvinění žalobkyně její nadřízenou ze způsobení manka v prodejně. Dále žalobkyně podrobněji vylicila výhrůžky vůči druhovi,

kteřé se posléze obrátily proti celé rodině, a navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl rozsudkem ze dne 31. 1. 2005. V řízení před správním orgánem neshledal žádné vady a přisvědčil žalovanému i v právním posouzení věci. Žalobkyně nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu: uvedla sice, že je nespokojena s politickou situací na Ukrajině, ovšem nejednalo se u ní o nespokojenost veřejně projevovanou, tedy o uplatňování politických práv a svobod. Krom toho zde chybělo jakékoli politické pronásledování ze strany státu. I výhrůžky ze strany soukromých osob byly motivovány jinými důvody než těmi, které popisuje citované ustanovení. Krajský soud shledal jako účelové tvrzení žalobkyně o tom, že hlavním důvodem její žádosti byly problémy jejího druhu a že lidé, kteří vyhrožovali jemu, vyhrožovali i jí a dětem: nic takového totiž žalobkyně ve správním řízení neuvedla. Konečně krajský soud vysvětlil, proč u žalobkyně není dána překážka vycestování.

V kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu žalobkyně namítla nesprávné posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního]. Žalobkyně je přesvědčena, že jí azyl měl být udělen alespoň podle § 14 zákona o azylu: její „manžel“ (zřejmě míněn druh) byl totiž na Ukrajině zaměstnancem Ministerstva vnitra a při své práci - tj. zejména objasňování závažné kriminality – byl vydírán ze strany představitelů organizovaného zločinu, kteří vyhrožovali jemu i celé jeho rodině fyzickou likvidací. Policie mu však nebyla s to poskytnout dostatečnou ochranu, a proto odešel ze zaměstnání; to nepomohlo, a tak i s celou rodinou opustil zemi. Bezpečnostní situace na Ukrajině je velmi problematická, neboť orgány státní moci jsou propojeny se skupinami mafie. Žalobkyně dále vysvětlila, proč nepožádala o udělení azylu v Polské republice: Polsko má totiž s Ukrajinou zaveden bezvízový styk a mafie by zde mohla žalobkyni snadno vyhledat. Česká republika tak byla pro žalobkyni prvou bezpečnou zemí.

Krajský soud podle žalobkyně pochybil i při posuzování překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, neboť žalobkyni bude ohrožena na životě a na lidských právech, bude-li se muset vrátit: po vydání rozsudku krajského soudu se totiž dozvěděla z novin (MF dnes), že zdejší Ministerstvo zahraničí poskytlo Velvyslanectví Ukrajiny veškeré údaje o žadatelích o azyl v České republice. Na Ukrajině přitom stále platí příkaz prezidenta Kučmy, podle něž budou všichni žadatelé po návratu na Ukrajinu potrestáni.

Žalobkyně proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem žalobkyně požádala o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlížel k tvrzení o tom, že ukrajinské státní orgány jsou propojeny s mafií: toto tvrzení se totiž poprvé objevuje až v kasační stížnosti, tedy poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu. Stejně tak nepřihlížel soud k tvrzení o informaci z denního tisku (ostatně nijak nespecifikované a blíže nedoložené), podle níž jsou žadatelé o azyl po návratu na Ukrajinu trestáni, a o platnosti příkazu někdejšího prezidenta Kučmy: i tato tvrzení byla uplatněna poprvé až v kasační stížnosti a nestávají se projednatelným jen proto, že žalobkyně

se o uvedené informaci z tisku – jak tvrdí – dozvěděla až po vydání rozsudku krajského soudu.

Dále se Nejvyšší správní soud nezabýval poukazem na to, proč žalobkyně požádala o azyl až v České republice, a nikoli v Polsku: k této otázce se totiž krajský soud vůbec nevyjadřoval, a není tak zřejmé, proč se jí žalobkyně věnuje. To, že žalobkyně cestovala do České republiky přes Polsko, jak plyne ze správního spisu, by mohlo mít význam tehdy, jestliže by její žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu (aplikovaného na žadatele, kteří přicházejí žádat o azyl z třetí bezpečné země). To však nebyl případ žalobkyně, protože žalovaný posuzoval její žádost věcně podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu.

Námítka, podle níž měl být žalobkyni udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, je nepřípustná: žalobkyně ji totiž neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

K věcnému přezkoumání tak zbývá ta námitka, podle níž žalobkyně splňuje podmínky pro udělení azylu z důvodů na straně jejího druha: ten se totiž při svém povolání policisty podílel na stíhání představitelů organizovaného zločinu, kteří pak vyhrožovali jemu i celé rodině. I Nejvyšší správní soud má však tato tvrzení – stejně jako Krajský soud v Ostravě - za účelová. Ve správním řízení se žalobkyně o problémech svého druha jen letmo zmínila a jako hlavní důvod své žádosti uváděla vyhrožování v souvislosti s mankem vzniklým v prodejně, kde pracovala. Ani tvrzení o „ohrožení celé rodiny“ a o tom, že žalobkyně opustila Ukrajinu i se synem, nejsou v souladu s obsahem správního spisu: žalobkyně má jednak syny dva, jednak oba synové zůstali na Ukrajině s babičkou a žalobkyně plánovala vzít je k sobě později, aby je tak uchránila před nástupem základní vojenské služby – nikoli před výhrůžkami zločinců. Je nepravděpodobné, že v případě skutečného ohrožení by žalobkyně ponechala svému osudu dvě nezletilé děti. Obavy o děti však zde zjevně nejsou na místě: jak uvedla sama žalobkyně při pohovoru konaném dne 7. 2. 2003, situace její a jejího druha „neměla na děti vliv“. Tyto nesrovnalosti, stejně jako obecně odlišné líčení skutků ve správním řízení na straně jedné a v řízení před soudem na straně druhé, svědčí o tom, že ne všechna tvrzení žalobkyně jsou pravdivá a nelze z nich vycházet.

I s odhlédnutím od výše řečeného je však zapotřebí dodat, že výhrůžky jakýchkoli soukromých osob, ať už jsou označovány za příslušníky organizovaného zločinu či nikoli, nejsou pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu. Takové výhrůžky nelze posoudit jako pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, a byť by ve žalobkyni vyvolávaly jisté obavy, nejsou tyto obavy odůvodněným strachem z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Tvrzení o tom, že žalobkyně byla v zemi původu vystavena výhrůžkám ze strany soukromých osob, může snad svědčit o stavu obecné kriminality na Ukrajině; azylové řízení však neslouží k tomu, aby správní orgán snášel důkazy o míře a povaze obecně kriminálních činů v zemích původu žadatelů o azyl, nýbrž ke zjištění či vyvrácení existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Dále je vhodné upozornit na to, že azylové důvody se pravidelně vztahují jen k osobě pronásledovaného, nikoli též k jeho příbuzným a blízkým. Možnost udělení azylu i rodinným příslušníkům pronásledovaného upravuje § 13 zákona o azylu: podle něj lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl manželovi či nezletilému svobodnému dítěti azylanta, případně též – u nezletilých azylantů – rodiči azylanta. To platí ovšem jen pro případ,

že pronásledovanému byl azyl skutečně udělen. Odvolávat se na pronásledování druhá tak pro žalobkyni nepřipadá v úvahu: jednak není ke svému druhovi v takovém příbuzenském poměru, jaký žádá ustanovení § 13, jednak ani jejímu druhovi nebyl udělen azyl a jeho žaloba i kasační stížnost v této věci byly zamítnuty.

Žalobkyně se svými námitkami tedy neuspěla. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly. Zástupci, který byl žalobkyni pro řízení o kasační stížnosti ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu). Soud proto přiznal zástupci v souladu se sazbou mimosmluvní odměny 2000 Kč za dva úkony právní služby a 150 Kč jako paušální náhradu výdajů s těmito úkony spojených (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. ledna 2006

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu